

KORKEIMMAN HALLINTO-OIKEUDEN PÄÄTÖS

Antopäivä 1 (7)
21.2.2005
Taltionumero
355
Diaarinumero
406/1/04

Asia Moottorikelkkailureittisuunnitelman hyväksymistä koskeva valitus

Valittaja Suonenjoen kaupunginhallitus

Päätös, josta valitetaan

Kuopion hallinto-oikeuden päätös 15.1.2004 n:o 8/1

Asian aikaisempi käsittely

Suonenjoen ympäristölautakunta on 16.5.2001 §:n 19 kohdalla tekemällään päätöksellä hyväksynyt moottorikelkkailureitin perustamiseksi laaditun reittisuunnitelman. Suunnitelman mukainen reitti ylittää Savon radan Kotirannan tasoristeyksessä ja Iisveden teollisuusraiteen Käpylässä.

Suonenjoen ympäristölautakunta on 22.8.2001 §:n 43 kohdalla tekemällään päätöksellä hylännyt Ratahallintokeskuksen oikaisuvaatimuksen ympäristölautakunnan päätöksestä.

Kuopion hallinto-oikeus on 12.10.2001 antamallaan päätöksellä n:o 634/1 hylännyt Ratahallintokeskuksen hakemuksen valituksenalaisen päätöksen täytäntöönpanon kieltämiseksi.

Kuopion hallinto-oikeus on valituksenalaisella päätöksellään, siltä osin kuin nyt on kysymys, ottaen huomioon kuntalain 90 §:n hyväksynyt Ratahallintokeskuksen valituksen ympäristölautakunnan päätöksestä ja kumonnut ympäristölautakunnan päätöksen.

Hallinto-oikeus on perustellut päätöstään muun ohella seuraavasti:

Sovelletut oikeusohjeet

Maastoliikennelain 3 §:n 1 momentin 2 kohdan mukaan maastolla tarkoitetaan maa-aluetta ja jääpeitteistä vesialuetta, joka ei ole tie ja jota ei ole tarkoitettu moottoriajoneuvo-, kisko- tai ilmaliikenteeseen.

Maastoliikennelain 13 §:n 1 momentin mukaan tässä laissa säädetyllä tavalla voidaan perustaa yleinen oikeus ajaa moottorikelkalla maastosta merkitsemällä erotetulla reitillä (*moottorikelkkailureitti*) lumipeitteen aikaan.

Rautatielain 2 §:n 1 momentin 5 kohdan mukaan tässä laissa liikennöinnillä tarkoitetaan rautatieliikenteen harjoittajan tai radanpitoon kuuluviin töihin tai niihin liittyviin toimintoihin kuuluvaa liikennöintiä raidekulkuneuvoilla rataverkolla sekä muuta rataverkon raidealueelle ulottuvaa liikennettä, ei kuitenkaan tieliikennelain (267/1981) mukaista tieliikennettä tasoristeyksessä.

Tieliikennelain (267/1981) nojalla säädetyn ajoneuvojen käytöstä tiellä annetun asetuksen 11 § koskee maastoajoneuvon käyttöä tiellä. Sen 1 momentin mukaan moottorireellä ja pyörillä varustetulla maastoajoneuvolla saa ylittää tien tai sillan. Jos moottorireellä tai pyörillä varustetulla maastoajoneuvolla suoritettava kuljetustehtävä tai maaston olosuhteet tekevät maastossa liikkumisen kohtuuttoman vaikeaksi taikka jos sitä on pidettävä tien turvallisen ylittämisen kannalta tarpeellisena, moottorirekeä ja pyörillä varustettua maastoajoneuvoa saa kuitenkin tarpeellista varovaisuutta noudattaen muutoinkin tilapäisesti kuljettaa tiellä. Moottorireellä on tällöin käytettävä ensisijaisesti tien auraamantonta osaa.

Ajoneuvolain 16 §:stä ilmenee, että moottorireki kuuluu maastoajoneuvoihin ja että moottorikelkka on sanotussa lainkohdassa tarkemmin määritelty telavetoinen moottorireki.

Johtopäätökset

Edellä mainituista maastoliikennelain säännöksistä ilmenee, että moottorikelkkailureitti voidaan perustaa vain maastoon. Reitien kulku rautatien ja maantien tasoristeyksessä ei näin ollen voi perustua maastoliikennelakiin, koska tältä osin kysymyksessä on moottoriajoneuvo- ja kiskoliikenteeseen käytetty alue. Edelleen rautatielain 2 §:n 1 momentin 5 kohdan säännöksestä ilmenee, että tien ylittäessä rautatien tasoristeyksensä tähän tiellä tapahtuvaan liikenteeseen sovelletaan tieliikennelakia.

Nyt puheena olevissa tilanteissa ei ole kysymys tien ylittämisestä, vaan siitä, että moottorikelkalla moottorikelkkailureitin katketessa rautatien kohdalla rautatie ylitettäisiin olemassa olevaa moottoriajoneuvoliikenteeseen tarkoitettua tietä hyväksi käyttäen. Edellä selostetusta tieliikennelain nojalla säädetystä ajoneuvojen käytöstä tiellä annetun asetuksen 11 §:stä ilmenee, ettei rautatien ylittäminen kiskoja tasossa moottorikelkalla ole lain mukaan mahdollista. Maastoajoneuvoa voidaan kuljettaa tiellä vain sanotusta säännöksestä ilmenevissä tilanteissa. Rautatien ylittäminen ei ole tien tai sillan ylittämistä. Kysymyksessä olevan moottorikelkkailureitin tarkoituksena ei ole kuljetustehtävien suorittaminen eikä asiassa ole kysymys maaston olosuhteista. Ympäristölautakunnan päätös on siten lainvastainen.

Käsittely korkeimmassa hallinto-oikeudessa

Suonenjoen kaupunginhallitus on valituksessaan vaatinut, että hallinto-oikeuden päätös kumotaan.

Vaatimuksen tueksi on muun ohella lausuttu, että hallinto-oikeus on kumonnut ympäristölautakunnan reitin hyväksymistä koskevan päätöksen, joten kyseinen päätös ei miltään osin ole tullut voimaan. Näin ollen kaupunki reitin pitäjänä ei voi miltään osin käyttää reittiä virallisena moottorikelkkailureittinä. Tätä on reittiin kohdistuneet, yhteensä noin 150 000 euron investoinnit huomioon ottaen pidettävä täysin kohtuuttomana, varsinkin kun Ratahallintokeskuksen vaatimukset kohdistuvat ainoastaan kahteen pisteeseen noin 50 kilometrin pituisella, eri kuntia ja jopa maakuntia yhdistävällä reitillä.

Ympäristölautakunta on kaupungin hakemuksesta hyväksynyt reitin pitäjäksi Suonenjoen kaupungin samalla, kun se on hyväksynyt reittisuunnitelman.

Maastoliikennelain 13 §:n 1 momentin mukaan reitti voidaan perustaa vain maastoon. Näin ollen ei reittisuunnitelma eikä myöskään ympäristölautakunnan reitin perustamista koskeva päätös koske Ratahallintokeskuksen hallinnassa olevaa kiskoliikenteeseen tarkoitettua aluetta.

Moottorikelkkailureitti on tieliikennelain 2 §:ssä määritelty tie, joka on tarkoitettu moottorikelkkaliikenteeseen. Liikennöinti reitillä tapahtuu tieliikennelain säännösten mukaisesti. Ajoneuvojen käytöstä tiellä annetun asetuksen 11 § koskee maastoajoneuvon käyttöä tiellä. Sen 1 momentin mukaan moottorikelkalla saa ylittää tien tai sillan. Jos moottorikelkalla suoritettava kuljetustehtävä tai maaston mukaiset olosuhteet

tekevät maastossa liikkumisen kohtuuttoman vaikeaksi taikka jos sitä on pidettävä tien turvallisen ylittämisen kannalta tarpeellisena, moottorikelkkaa saa kuitenkin tarpeellista varovaisuutta noudattaen muutoinkin tilapäisesti kuljettaa tiellä. Tässä tapauksessa on selvästi kysymys siitä, että maaston mukaiset olosuhteet tekevät maastossa liikkumisen kohtuuttoman vaikeaksi. Ei voida kohtuudella edellyttää, että moottorikelkkailureitti ohjattaisiin pitkien kiertomatkojen kautta kaupungin keskustaan olemassa oleviin eritasoristeyksiin.

Moottorikelkkailureittisuunnitelman edellyttämät rautatien ylitykset tapahtuvat olemassa olevien, normaalien liikenteeseen käytettävien tasoristeysten alueella, joten kysymyksessä on normaali tieliikennelainsäädännön mukainen toiminta. Reitin aiheuttama liikenteen lisäys on hyvin vähäistä, joten sillä ei ole liikenneturvallisuuden kannalta merkitystä. Jos tasoristeyksen kannalta edellytetään joitakin erityisrakenteita, siihen löytyy omat tekniset ratkaisunsa.

Käpylän tasoristeyksen osalta kysymyksessä on hyvin vähän liikennöity teollisuusraide ja kaupunki ja alueen matkailuyrittäjät ovat panostaneet huomattavia summia reittiin ja sen oheistoimintoihin. On välttämätöntä, että moottorikelkkailureittiä päästään kokonaisuudessaan hyödyntämään mahdollisimman pian.

Ympäristölautakunnan päätös moottorikelkkailureittisuunnitelman hyväksymisestä on maastoliikennelain mukainen.

Ratahallintokeskus on antanut selityksen.

Suonenjoen kaupunginhallitus on antanut vastaselityksen, jossa kaupunginhallitus on ilmoittanut olevansa valmis neuvottelemaan Ratahallintokeskuksen kanssa Suonenjoki-Iisvesi radan ylikäytävän kansirakenteen uusimisesta niin, että se on moottorikelkkaliikenteelle sopiva.

Suonenjoen ympäristölautakunta on antanut lausunnon, jossa on esitetty ympäristölautakunnan päätöksen pitämistä voimassa.

Lausunnossa on tuotu esiin muun ohella, että Suonenjoen moottorikelkkailureittiä ei ole perustettu rata-alueelle eikä yleiselle tiealueelle (yleiselle liikenteelle tarkoitettulle tielle). Moottorikelkkailureitti täyttää maastoliikennelain vaatimukset. Molemmissa valituskohteissa reitti päättyy yleiseen tiehen (liikenne rata-alueen yli tapahtuu yksityisellä tiellä). Yleistä tietä käytetään tieliikennelainsäädännön mukaisesti

maastoliikenteeseen. Rata voidaan rinnastaa ajoneuvojen käytöstä tiellä annetun asetuksen soveltamisen (11 §) suhteen maaston olosuhteisiin (maastoeste), mikä muodostaa siten laillisen oikeuden käyttää yleiseen liikenteeseen tarkoitettua tietä radan ylitykseen.

Kuopion hallinto-oikeuden päätös on liikenneturvallisuuden kannalta hyvin ongelmallinen, koska radat on käytännössä pakko ylittää yleisten teiden ylimenojen kohdalta. Moottorikelkkoja on Suomessa 100 300 kappaletta ja niitä on myös Etelä- ja Keski-Suomessa, missä ratatiheys on suuri. On myös kyseenalaista, voiko Ratahallintokeskus määrätä, minkä tyyppiset kulkuneuvot saavat käyttää yleistä tietä (yleiseen liikenteeseen tarkoitettua tietä) ratojen ylittämiseen.

Moottorikelkkaliikenne ei vaaranna radan rakenteita eikä junaturvallisuutta, koska järjestelyt voivat olla sellaisia, etteivät moottorikelkan sukset (telat) kosketa kiskoja. Tieliikennelain 52 §:n nojalla voidaan liikenteen ohjauslaittein yleiselle liikenteelle tarkoitettu tie varata osittain liikenteellisiin erityistarkoituksiin. Näin ollen olisi mahdollista, että moottorikelkkaliikenteelle varattaisiin tielle erityisalue radan ylitysalueella.

Ratahallintokeskus on antanut vastineen Suonenjoen kaupunginhallituksen vastaselityksen ja Suonenjoen ympäristölautakunnan lausunnon johdosta.

Suonenjoen kaupunginhallitus on antanut vastaselityksen Ratahallintokeskuksen vastineeseen.

Korkeimman hallinto-oikeuden ratkaisu

Korkein hallinto-oikeus on tutkinut asian ja hylkää valituksen. Hallinto-oikeuden päätöksen lopputulosta ei muuteta.

Perustelut

Moottorikelkkailureitti voidaan maastoliikennelain 13 §:n 1 momentin mukaan perustaa vain maastoon. Maastolla tarkoitetaan saman lain 3 §:n 2 kohdan mukaan maa-aluetta ja jääpeitteistä vesialuetta, joka ei ole tie ja jota ei ole tarkoitettu moottoriajoneuvo-, kisko- tai ilmaliikenteeseen. Maastoliikennelaissa ei säädetä tasoristeyksen ylittämisestä.

Ajoneuvojen käytöstä tiellä annetun asetuksen 11 §:n 1 momentin mukaan maastoajoneuvoa ei saa käyttää tiellä. Moottorireellä saa kuitenkin ylittää tien ja sillan. Jos moottorireellä suoritettava kuljetustehtävä tai maaston olosuhteet tekevät maastossa liikkumisen kohtuuttoman vaikeaksi taikka jos sitä on pidettävä tien turvallisen ylittämisen kannalta tarpeellisena, moottorirekeä saa tarpeellista varovaisuutta noudattaen muutoinkin tilapäisesti kuljettaa tiellä käyttäen tällöin ensisijaisesti tien auraamatonta osaa. Ajoneuvojen käytöstä tiellä annetussa asetuksessa ei säädetä tasoristeyksen ylittämistä.

Maastoliikennelain 1 §:n 1 momentin mukaan lain tarkoituksena on muun muassa edistää liikenneturvallisuutta. Lain 16 §:n 2 momentin mukaan moottorikelkkailureittiä ei saa perustaa, jos sen käyttämisestä aiheutuisi luonnolle tai muulle ympäristölle, luontaiselinkeinolle, maa- ja metsätaloudelle, yleiselle virkistyskäytölle tai muulle yleiselle tai yksityiselle edulle huomattavaa haittaa.

Suonenjoen ympäristölautakunnan 16.5.2001 hyväksymässä maastoliikennelain 16 §:n mukaisen moottorikelkkareitin perustamiseksi laaditussa maastoliikennelain 15 §:ssä tarkoitettussa reittisuunnitelmassa reitin kulku on reittisuunnitelman kartta-aineiston perusteella osoitettu kulkemaan siten, että reitti ylittää Suonenjoen kaupungissa Savon radan Kotirannan tasoristeyksessä ja Iisveden teollisuusraiteen Käpylässä.

Reitin sijoittaminen suunnitelmassa esitetyllä tavalla ei täytä maastoliikennelain 1 §:n 1 momentista ja 16 §:n 2 momentista ilmeneviä moottorikelkkailureitin perustamisen edellytyksiä, minkä vuoksi hallinto-oikeuden päätöksen lopputulosta ei ole syytä muuttaa.

Tätä kaikki asianomaiset noudattakoot.

Korkein hallinto-oikeus:

Esa Aalto

Pekka Vihervuori

Marjatta Kaján

Irma Telivuo (t)

Jukka Mattila

Asian esittelijä,
hallintosihteeri Minna Pulkkinen

LIITE

Päätös, josta valitetaan

JAKELU	Päätös	Suonenjoen kaupunginhallitus, oikeudenkäyntimaksu 200 euroa
	Jäljennös	Kuopion hallinto-oikeus
		Ratahallintokeskus
		Suonenjoen ympäristölautakunta
		Pohjois-Savon ympäristökeskus
	Asiakirjat	Korkein hallinto-oikeus